

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

**ФАКУЛЬТЕТ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА**

Силабус

**МАЙСТЕРНІСТЬ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ ТА
РОБОТА НАД ТВОРЧИМ ПРОЄКТОМ**

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
Освітньо-творча програма	Аудіовізуальне мистецтво і виробництво
рівень вищої освіти	третій (освітньо-творчий)
ступінь вищої освіти	доктор мистецтва

Харків - 2025

Силабус склали:

БЕЗРУЧКО Олександр Вікторович,
професор кафедри мистецтвознавства,
доктор мистецтвознавства, професор

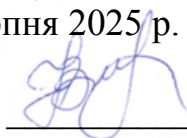
Мова навчання — українська

Силабус затверджено на засіданні
кафедри мистецтвознавства
Протокол №2 від 28 серпня 2025 р.
Завідувач кафедри мистецтвознавства

Владлена ЛИСЕНКОВА

Схвалено
Радою факультету аудіовізуального мистецтва
Протокол №2 від 29 серпня 2025 р.
Голова
ради факультету

Наталія МАРХАЙЧУК

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Назва курсу	Майстерність за спеціальністю та робота над творчим проектом
Викладач	БЕЗРУЧКО Олександр Вікторович, професор кафедри мистецтвознавства, доктор мистецтвознавства, професор
Комунікація з викладачем	Поза аудиторними заняттями офіційним каналом комунікації є груповий чат на Viber, в окремих випадках -- електронна пошта (тільки у робочі дні). В умовах <i>дистанційного навчання</i> лекції та семінари проводяться за допомогою сервісу Google Classroom. Консультації з викладачем відбуваються у дистанційному режимі (індивідуальний відеодзвінок в месенджері)
Логіка вивчення курсу	Курс «Майстерність за спеціальністю та робота над творчим проектом» є обов'язковою освітньою компонентою професійної підготовки здобувачів третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» та викладається у 3-4 семестрах. Дисципліна спрямована на формування комплексної професійної компетентності щодо розробки та реалізації творчих аудіовізуальних проектів на основі поєднання

	<p>індивідуальної майстерності, сучасних дослідницьких методологій та етичних стандартів академічної доброчесності.</p> <p>Для успішного опанування дисципліни здобувачі мають спиратися на знання та компетентності, сформовані під час вивчення освітніх компонент освітньо-творчої програми "Філософія мистецтва", "Аудіовізуальне мистецтво в сучасних креативних індустріях та проєктах", "Мистецька компаративістика". Ці дисципліни забезпечують базу для розуміння сучасних теоретичних підходів у дослідженні аудіовізуального мистецтва, методології аналізу аудіовізуальних творів та формування власної дослідницької позиції.</p> <p>Результати навчання, отримані під час вивчення курсу, використовуються у подальшій діяльності здобувачів, зокрема під час опанування дисциплін "Сучасні парадигми мистецької освіти", "Науково-педагогічна практика", а також під час підготовки та захисту творчого мистецького проєкту.</p>
--	---

АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Майстерність за спеціальністю та робота над творчим проєктом є нормативною освітньою компонентою циклу професійної (практичної) підготовки, входить до числа освітніх компонент 2 року навчання і враховується в баланс навчального часу здобувача.

Дисципліна забезпечує змістовий зв'язок між теоретико-методологічними компонентами освітньої програми та творчо-виробничими дисциплінами.

Особливу увагу в курсі приділено створенню авторської концепції аудіовізуального твору в контексті Artistic Research, технологічній майстерності екранного виробництва, рефлексивному аналізу аудіовізуальної мови та стилістики, драматургічному та візуальному аналізу актуальних кейсів. Курс також зосереджується на синтезі дослідницьких та художніх компонентів у цілісний твір, питаннях постпродакшену та контролю техніко-естетичної якості, формуванню супровідного кейсу аудіовізуального твору.

Курс сприяє формуванню інтегральної компетентності програми – вмінню розробляти концепцію науково-творчого проєкту / продукту, форм його втілення та засобів репрезентації на високому професійному рівні; готувати проєктні пропозиції, вміння організувати та управляти проєктом.

Особливість дисципліни. Курс має практичну спрямованість і є узагальненням здобутих теоретичних знань, а також практичних вмінь та навичок на рівні підготовки та виконання аудіовізуального проєкту.

МЕТА КУРСУ

Мета вивчення дисципліни – формування комплексної професійної компетентності щодо розробки та реалізації творчих аудіовізуальних проєктів на основі поєднання індивідуальної майстерності, сучасних дослідницьких методологій та етичних стандартів академічної доброчесності.

Завдання вивчення дисципліни.

Опанування методології проєктування (вміти формулювати авторську концепцію аудіовізуального твору, розробляти стратегію його втілення та готувати професійний пакет проєктної документації).

Поглиблення науково-творчої майстерності (вдосконалення практичних навичок у сфері аудіовізуального виробництва через інтеграцію теоретичних знань у процес створення художнього продукту високої якості).

Застосування міждисциплінарних дослідницьких підходів (сформувати вміння

використовувати сучасні методи для критичного осмислення творчих проблем та обґрунтування вибору художніх засобів виразності).

Розвиток експертно-аналітичних здібностей (сформувані навички здійснювати фахову оцінку якості аудіовізуального контенту, ідентифікувати виробничі ризики та готувати експертні висновки щодо творчих рішень).

Впровадження стандартів академічної етики (сформувані звичку дотримання принципів академічної доброчесності та професійної етики на всіх етапах створення, презентації та поширення результатів творчої діяльності).

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна

ЗК 1. Здатність до оволодіння новими знаннями та розвитку творчих здібностей;

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та оцінки явищ та витворів у галузі аудіовізуальних практик, генерування нових ідей при вирішенні творчих, дослідницьких, педагогічних, практичних завдань та визначення засобів їх реалізації. Здатність розробляти та керувати проектами.

ЗК 3. Здатність до наукової, науково-педагогічної комунікації та спроможність дотримуватися етикету наукового, науково-педагогічного спілкування.

ФК 1. Здатність до розробки концепції інноваційного творчого проекту / продукту, форм його втілення та засобів репрезентації на високому професійному рівні; підготовки проектної пропозиції, організації та управління проектом.

ФК 2. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розробці науково-творчого проекту / продукту, критичному осмисленні та вирішенні проблем теорії та практики аудіовізуального мистецтва та виробництва.

ФК 3. Здатність генерувати нові ідеї, пропонувати та розробляти нові форми соціалізації результатів науково-творчої роботи; будувати колаборацію із зацікавленими професійними колективами в Україні та за кордоном.

ФК 4. Здатність критично оцінювати художню якість аудіовізуального продукту та обґрунтовувати експертні висновки; здійснювати експертну та консультативну діяльність в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва.

ФК 7. Здатність будувати траєкторію власного розвитку, безперервно продовжувати освіту, знаходити відповідні засоби подальшого підвищення творчої, наукової, педагогічної кваліфікації.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вміння розробляти концепцію науково-творчого проекту / продукту, форм його втілення та засобів репрезентації на високому професійному рівні; готувати проектні пропозиції, вміння організувати та управляти проектом.

ПРН 2. Підвищення рівня творчих та наукових складових професійної підготовки фахівців у галузі аудіовізуального мистецтва та виробництва.

ПРН 3. Вміння застосовувати сучасну методологію та міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні та вирішенні проблем теорії та практики аудіовізуального мистецтва та виробництва.

ПРН 4. Вміння застосовувати та розробляти нові форми соціалізації результатів науково-творчої роботи, працювати у міжнародних проектах, використовуючи як українську, так і іноземну мови.

ПРН 5. Оцінювати якість аудіовізуальних творів, враховувати ризики при їх виробництві; надавати експертні та консультативні послуги.

ПРН 8. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності викладача вищої школи, дотримуватися принципів академічної доброчесності у науковій, творчій та викладацькій діяльності.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	Основна, професійна компонента
Формат курсу	3-4 семестри Заочна форма здобуття освіти
Обсяг курсу	Кількість кредитів – 6 Загальна кількість годин – 180. Співвідношення аудиторних занять та самостійної роботи: заочна форма здобуття освіти -14 год./166 год.
Технічне і програмне забезпечення	Технічні засоби та спеціалізоване програмне забезпечення, необхідне для підготовчого, виробничого та пост-продакшн періодів створення аудіовізуальних творів.
Форми, види навчальних занять	Форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи. Види: практичне заняття
Методи навчання	Основними методами навчання виступають ті, які забезпечують інноваційну модель проблемного навчання. Особлива увага окрім традиційних методів навчання надається методам стимулювання пізнавальних потреб та інтересів, а також проєктному методу; методу художньо-практичної рефлексії; проблемному методу та методу аналізу конкретних ситуацій (case study); методу візуалізації результатів та інші. Також застосовується індивідуальний підхід як основа особистісно зорієнтованого навчання, зокрема через впровадження методів індивідуального менторства та наукового консультування.
Поточний контроль	Опитування, участь у дискусіях, презентація результатів, виконання проєкту
Підсумковий контроль	Залік (у формі звіту про творчі досягнення)
Політика курсу	Політика академічної поведінки та доброчесності. Норми академічної етики: дисциплінованість; відповідальність; дотримання субординації; академічна доброчесність. Під час роботи в аудиторії очікуються взаємна толерантність, повага думки / позиції іншого, дотримання академічної етики. Конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватися з викладачем. У разі загострення, конфлікт має обговорюватися у порядку, визначеному відповідними Положеннями ХДАК (https://surl.li/deekex). Плагіат та інші форми академічної недоброчесності є неприпустимими відповідно до Кодексу академічної доброчесності ХДАК. У разі виявлення будь-якої форми плагіату завдання / робота не зараховується (Положення https://surl.li/fhvkgo).

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Перелік тем	К-сть годин		
		усього	у тому числі	
			пр.	с.р.
Розділ 1 (3й семестр)				
1	Авторська концепція аудіовізуального твору в контексті Artistic Research	18	1	17
2	Технологічна майстерність та інновації екранного виробництва	24	2	22
3	Рефлексивний аналіз аудіовізуальної мови та стилістики	24	2	22
4	Драматургічний та візуальний аналіз актуальних кейсів	24	2	22
Всього		90	7	83

Розділ 2 (4й семестр)				
1	Синтез дослідницьких та художніх компонентів у цілісний твір	24	2	22
2	Постпродакшн та контроль техніко-естетичної якості	24	2	22
3	Формування супровідного кейсу аудіовізуального твору	24	2	22
4	Передпрезентаційна підготовка та стратегія публічного показу	18	1	17
Всього		90	7	83
Усього		180	14	166

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до Положення ХДАК про організацію освітнього процесу та передбачає поточний та підсумковий контроль, який згідно з навчальним планом та освітньою програмою проводиться у формі заліку.

Оцінювання спрямоване на визначення рівня сформованості компетентностей, здатності здобувача до аналітичної, творчої та дослідницької діяльності, а також якості виконання практичних завдань і презентацій.

Форми поточного контролю:

презентація концепції проекту: публічний захист ідеї, мети, актуальності та дослідницької складової творчого проекту на кожному етапі.

захист етапів реалізації: демонстрація проміжних результатів з обґрунтуванням обраних техніко-технологічних і художніх рішень.

рефлексивне есе або творчий щоденник: письмовий самоаналіз процесу роботи, де аспірант пояснює зв'язок між своєю практичною майстерністю та теоретичним дослідженням.

професійна дискусія: участь у критичному обговоренні проектів інших аспірантів, що демонструє здатність до фахової експертизи.

систематизований звіт про творчі досягнення.

Форма підсумкового контролю: залік, який відбувається у форматі звіту про досягнення та демонстрації досягнутого результату.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЄ ЗДОБУВАЧ

№ тем	Назва теми	Форми звітності	К-сть балів
Розділ 1 (3й семестр)			
Поточний контроль			
1	Авторська концепція аудіовізуального твору в контексті Artistic Research	презентація концепції проекту (пітчінг); обговорення проектів (участь у дискусії)	20
2	Технологічна майстерність та інновації екранного виробництва	демонстрація та обґрунтування обраного технічного рішення	20
3	Рефлексивний аналіз аудіовізуальної мови та стилістики	рефлексивний щоденник (самоаналіз процесу роботи над твором, опис знайдених стилістичних прийомів)	20
4	Драматургічний та візуальний аналіз актуальних кейсів (Case study)	порівняльний розбір драматургічних та візуальних структур сучасних екранних творів	20
Підсумковий контроль			
залік	Систематизований звіт про творчі досягнення та демонстрація результату		20
			100

Розділ 2 (4й семестр)			
Поточний контроль			
1	Синтез дослідницьких та художніх компонентів у цілісний твір	обґрунтування відповідності візуального ряду концепції твору (перший монтаж)	20
2	Постпродакшн та контроль техніко-естетичної якості	представлення пілотної версії та її техніко-естетичне обґрунтування	20
3	Формування супровідного кейсу аудіовізуального твору	анотація, візуальний брендинг (постер, титри); пакет апробації проекту	20
4	Передпрезентаційна підготовка та стратегія публічного показу	експозиційний план показу	20
Підсумковий контроль			
залік	Систематизований звіт про творчі досягнення за весь період роботи над проектом та його демонстрація		20
			100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАНЬ

18–20 балів	Відмінно (високий рівень досягнень)	Завдання виконано повністю, продемонстровано високий рівень індивідуальної майстерності, глибокий аналіз інноваційний підхід. Робота відповідає усім вимогам PhD-рівня.
15–17 балів	Добре (достатній рівень досягнень)	Завдання виконано в повному обсязі, але присутні незначні технічні огріхи або недостатньо глибока теоретична рефлексія. Робота фактично відповідає вимогам PhD-рівня.
12–14 балів	Задовільно (задовільний рівень досягнень)	Завдання виконано на базовому рівні, концепція представлена фрагментарно, відсутній критичний аналіз власних рішень
0–11 балів	Незадовільно	Завдання не виконано або воно не відповідає фаховим стандартам аудіовізуального мистецтва

УВАГА! Здобувачі можуть оскаржити результати підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни відповідно до Положення про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій <https://surl.li/slzxyv>.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Безгін О., Успенська О. (2022) Методичне забезпечення вітчизняного мистецько-освітнього простору: досвід підготовки докторів мистецтва . *Культурологічна думка. № 21*. С. 168-178. DOI: <https://doi.org/10.37627/2311-9489-21-2022-1>.
2. Безручко, О. В., Черкасов, В. Ф., & Шютів, Т. М. (2023). Критерії та показники формування готовності до творчої діяльності у сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва. *Аудіовізуальне мистецтво і виробництво: досвід, проблеми та перспективи: колективна монографія [наук. ред. : О. В. Безручко]. Київ : Видав. центр КНУКіМ, 2023. Т. 10. С. 5–27.*
3. Безручко, О., & Степаненко, Н. (2024). Cinema as a Basis for the Formation/Creation of Modern National Identity. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 7(1), 20-30.
4. Безручко, О.В., Чміль, Г.П., Корабльова, Н.С. (2024). Homo villicus у сучасному екранному середовищі. *Мистецтвознавство. Соціальні комунікації. Медіапедагогіка. Київ: Видавничий центр КНУКіМ, Т.10, с.214-240.*
5. Венгер, О., Коцький, М. (2023). Художні та технічні засоби реалізації режисерського задуму в сучасній кіноіндустрії. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, [e-journal] 6 (1), с.83-91.* <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279247>
6. Воглер, К. (2018) Шлях митця: Міфологічна структура для письменників та сценаристів / Пер. з англ. М. Матвієнко. Київ: Видавництво Фабула.
7. Голіченко, Ю. (2017). Історії навколо нас: класична драматургія. Посібник кінодраматургії. Київ: Центр учбової літератури, Ч.1.
8. Горпенко, В. (2000) Архітектоніка фільму. Режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища: У 5 т. Київ: ДІТМ.
9. Егрі, Л. (2017) Мистецтво драматургії: Як створювати глибокі та багатовимірні персонажі / Пер. з англ. О. Красюк. Київ: Віват.
10. Канівець І.А. (2018) Реалізації проєктів віртуальної реальності як різновиду варіативного екранного твору. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2018. № 22. С. 120-125.* DOI:<https://doi.org/10.34026/1997-4264.22.2018.217065> .
11. Кац, Стівен Д. (2024) Кадр за кадром. Візуалізація від концепту до екрана / Пер. З англ. Яна Босак. Київ: «ArtHuss».
12. Ковш, О. та Копачинський, О., 2023. Особливості монтажу в сучасному аудіовізуальному виробництві: спецефекти та переходи. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, [e-journal] 6 (1), с.105-117.* <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.27925>
13. Лукіч, А. (2024) Мої думки про кіно. Як перекласти життя на сценарій? Конспект українського сценариста. Київ: «Видавництво Stretovych».
14. Миславський В.Н. (2024) Західний кінематограф: концептуально-термінологічний словник : наук.-довід. вид-ня. К.: вид-во “Точка”, 2024.
15. Петрова, О., Фарафонов, Б., Миславський В. (2019) Режисура аудіовізуальних творів Навчальний посібник. Частина 1 і Частина 2. Харків. : ХДАК.
16. Погребняк Г. П. (2018) Авторські концепції у режисурі художнього кіно : монографія. Київ : НАКККіМ, 2020. URI: <http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/4432> .
17. Стулій А. (2024) Особливості монтажного мислення в сферичних аудіовізуальних творах. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. №1 С.410-415.*
18. Філд, С. (2021) Сценарна майстерність. Вирішення сценарних проблем / Пер. З англ. Т. Вавренюк. Київ: ArtHuss
19. Чміль, Г., Пшенична, К., (2018). Монтаж кіно: від радянського кіноавангарду до сучасних практик монтажу. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв.*

Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, [e-journal] 2, с.98-106.
<https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2018.151823>

20. Ширман, Р., Сиз, Д., (2020). Особливості специфіки втілення режисерського задуму екранного твору. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, [e-journal] 3 (1), с.75-82.* <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.1.2020.20266>

Допоміжна:

1. Бодріяр Ж. (2004) Симулякри і симуляція. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 230 с.
2. Брюховецька, Л. (2020) Майстри кінозображення. Кінематографічні студії. Випуск одинадцятий. Київ, «Кіно-Театр».
3. Горпенко, В. (2001). Предмет і матеріал режисури аудіовізуальних мистецтв. *Мистецтвознавство України: Зб. наук. пр. Вип. 2. / Редкол.: А. Чебикін (голова) та ін.* Київ: «Кий».
4. Госейко, Л. (2005) Історія Українського кінематографа 1896-1995. Пер. з французької: Станіслав Довганюк, Любомир Госейко. Київ: Книжкове видавництво «КІНО-КОЛО».
5. Дінур Е. Посібник з візуальних ефектів для кінематографістів. Мистецтво й техніки візуальних ефектів для режисерів, продюсерів, монтажерів та операторів. Київ : ArtHuss, 2024. 210 с.
6. Зубавіна І. (2008). Час і простір у кінематографі. Інститут проблем сучасного мистецтва АМУ. Київ: «Щек».
7. Зубавіна І. Б. (2021) Онтологія віртуального простору: українознавчі зшитки. Одеса : Видавничий дім «Гельветика». 2021. 376 с.
8. Кисельов, Ю. (2011) Мистецтво документального кіно. Харків: ХНУМ, 241 с.
9. Кісін, В. (1999) Режисура як мистецтво і професія. Життя. Актор. Образ. Із творчої спадщини. Київ, Вид. дім «КМ Academia».
10. Корильчук Н. І., Дзевецька Л. С., Василюк-Зайцева С. В. (2023). Проблеми та перспективи сучасної освіти України: спроби наукової рефлексії. *Академічні візії. Вип. 16. С. 1-13.* DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7664630>.
11. Маккі, Р. (2021). Оповідь. Субстанція, структура, стиль та принципи письмової екранізації. Київ: АРК. ЮЕЙ.
12. Марченко, І. (2024) Освітні медійні інновації у світових навчальних практиках. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого.. № 35, С. 234-243, DOI:<https://doi.org/10.34026/1997-4264.35.2024.318142>*
13. Міллер, Д. (2022). Створи Story Brand. Розкажи історію бренду, і тебе почують /Пер. з англ. В. Делешка. Харків: Віват.
14. Мітрі, Ж. Теорія кіно. Київ: Основи, 2003. 352 с.
15. Нариси з історії кіномистецтва України (2006) / Редкол.: В. Сидоренко та ін.; Інститут проблем сучасного мистецтва академії мистецтв України. Київ: «Інтертехнологія».
16. Роздобудько, І., Санін, О. (2016) Кіно на папері. Збірник. Київ: «Нора Друк».
17. Сегер, Л. (2011). Робимо гарний сценарій геніальним. Посібник з написання і переробки кіносценаріїв від голлівудського консультанта. Третє вид. Київ, Інсайтмедіа.
18. Снайдер, Б. (2020) Врятуйте котика! Остання книга з написання сценаріїв, яку вам коли-небудь знадобиться / Пер. з англ. В. Гриценко. Київ: ArtHuss
19. Сторр, В. (2022) Наука сторітелінгу. Чому історії впливають на нас і як ними впливати на інших. Видавництво «Наш формат».
20. Трубі, Д. (2018) Анатомія історії: 22 кроки до створення шедевра / Пер. з англ. О.Кальнич. Київ: Видавництво «Основи».
21. Українська кінооператорська школа (2020). Вибране. Зб. наук статей. Упор. і наук.ред. Л. Брюховецька Кінематографічні студії. Випуск десятый. Київ, «Кіно-Театр», ВД «Освіта України».
22. Філд, С. (2011) Кіносценарій. Основи написання / Пер. з англ. О. Якименко. Київ: Видавництво Основи.